

KRZYSZTOF PYTEL

Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie, Polska

Potrzeba wykorzystania i aktualizowania wiedzy z zakresu technologii informacyjnej w opinii uczniów

Wprowadzenie

Edukacja człowieka przez szereg lat opierała się przede wszystkim na encyklopedycznej wiedzy czerpanej z książek. Sposób jej przekazu w różnym stopniu pozwalał kształcić kolejne pokolenia inżynierów. Pojawienie się informatycznych technologii gromadzenia, zapisu i przekazu informacji spowodowało gwałtowny wzrost znaczenia mediów będących bogatym źródłem informacji. Możliwość szybkiego dostarczenia aktualnej i obszernej wiedzy sprawiła, że po informacyjne techniki multimedialne sięgnęła współczesna szkoła. Wzrost zapotrzebowania przez społeczeństwo na wykształcone i wykwalifikowane informatycznie kadry inżynierskie wpłynął bezpośrednio na zmianę dotychczasowych metod nauczania. Społeczeństwa funkcjonujące na podstawie informacji uzyskanych z multimediiów już od najmłodszych lat przygotowują młodego człowieka do umiejętnego posługiwania się tymi środkami oraz otwartości w świecie opanowanym przez nowe technologie. Sprzyja temu wprowadzenie nowych technik nauczania do szkolnictwa.

Szkoła jest miejscem zdobywania wiedzy i umiejętności. W dziejach cywilizacji zmieniały się środki, metody i narzędzia pogłębiania i ugruntowania wiedzy. Zawsze jednak była osoba szukająca wiedzy i osoba pomagająca w poszukiwaniach. Współcześnie cywilizacja jest oparta na dostępie do informacji o wysokiej dynamice przekazu wiedzy. Ewolucja jest widoczna w działaniu sieci komputerowych, będących bardzo elastycznym i szybko zmieniającym się środowiskiem, pozwalającym obserwować zdolność człowieka do uzyskiwania i wykorzystywania informacji.

1. Edukacja dla ucznia w rozwijającym się społeczeństwie informacyjnym

W II połowie XX wieku zaobserwowano powstanie społeczeństwa informacyjnego, którego podstawą stał się szybki rozwój technologii teleinformatycznych. Telefonia komórkowa czy Internet umożliwiły komunikację i dostęp do

informacji na niespotykaną dotychczas skalę. Świat wkroczył w erę informacji i technologii umożliwiających jej pozyskiwanie, przesyłanie i analizowanie. Społeczeństwo informacyjne to społeczeństwo o wysokim stopniu rozpowszechniania technik informatycznych. Jedną z zalet społeczeństwa informacyjnego stał się rozwój telekomunikacji i informatyki cechujący się powszechnym i łatwym systemem komunikacji oraz niezależnym od miejsca i czasu dostępem do pożądaných informacji. Społeczeństwo informacyjne użytkuje systemy informatyczne i telekomunikacyjne, a członek tego społeczeństwa ma możliwość bezpośredniego dostępu do informacji.

Społeczeństwo informacyjne ewoluuje w kierunku społeczeństwa potrafiącego zgromadzić wszystkie potrzebne informacje i racjonalnie je wykorzystywać. Problem edukacji takiego społeczeństwa może generować konflikty społeczne związane z prawami dostępu do informacji, do jej gromadzenia, przekazywania i interpretacji. Inne podejście do informacji reprezentuje producent – autor informacji, dla którego informacja ma określoną cenę, jest jego produktem i niezmiernie ważne dla niego są prawa własności do informacji. Inny stosunek prezentuje dystrybutor, dla którego informacja stanowi źródło dochodu dzięki wypracowanym środkom i metodom dystrybucji.

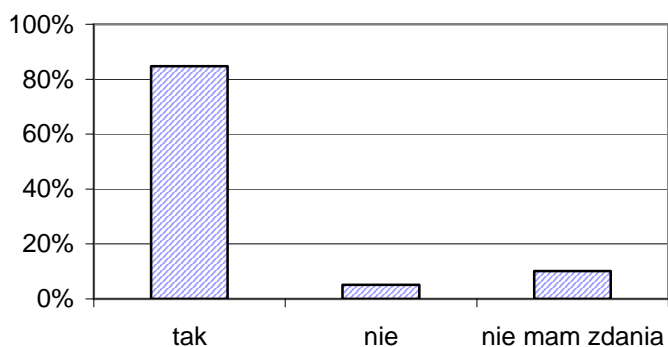
Dla nauczyciela informacja jest środkiem edukacji, dlatego zależy mu na swobodnym do niej dostępie. Dobrane przez nauczyciela treści kształcenia służą osiągnięciu celów nauczania w środowisku uczniów. Nauczyciel w społeczeństwie informacyjnym jest twórcą odbierającym, dobierającym i przetwarzającym wiadomości w taki sposób, aby uczniowie zapamiętali informacje i posiadli określoną wiedzę. Biorąc pod uwagę fakt, że większość uczniów nie posiada zdolności do samokształcenia, komunikatywny przekaz wiedzy powinien być wysoce konstruktywny i wybiórczy. Kreatywny nauczyciel to wzorzec kreatywności dla uczniów. Doskonali on bezustannie swój warsztat pracy i ubogaca swoje umiejętności informatyczne w celu sprostania zadaniu bycia przewodnikiem po świecie wiedzy dla ucznia i przygotowania go do życia w informatycznym społeczeństwie opartym na wiedzy. Jest on intelektualnie gotowy do przyjmowania na siebie odpowiedzialności za kształcenie informacyjne ucznia. Aby tego dokonać, mądry nauczyciel posiada umiejętność wiązania nowoczesnych technik z wiedzą dydaktyczną. Ponadto ciągle się szkoli, aby zaoferować uczniom najbardziej aktualne informacje i najnowszą wiedzę opartą na bieżących osiągnięciach technologicznych. Kompetencje informacyjne nauczyciela to umiejętność określająca przynależność do społeczeństwa informacyjnego [Okoń 2004]. Nauczyciel w społeczeństwie informacyjnym rozwija swoją wiedzę i kompetencje, bazując na technologiach informacyjno-telekomunikacyjnych, wspomagających kształcenie, poznawanie i rozumienie świata przez uczniów. Aby uczeń mógł funkcjonować w społeczeństwie informacyjnym, musi korzystać z technologii informatycznej. Umiejętności te powinien nabyć również w ramach edukacji formalnej na danym etapie kształcenia. Dla ucznia informacja ma zasadnicze znaczenie dla

poznania świata. Łatwość docierania do rzeczywistych zasobów informacji aktywizuje uczniów, podnosi ich sprawność intelektualną, wpływa na umiejętność podejmowania trafnych decyzji i wprawnej realizacji działań. Posiadanie kompetencji z zakresu technologii informacyjnej umożliwia uczniom realizowanie się w społeczeństwie, a szkoła jako instytucja kierująca procesem nauczania przygotowuje uczniów do życia w tym społeczeństwie.

2. Analiza wyników badań

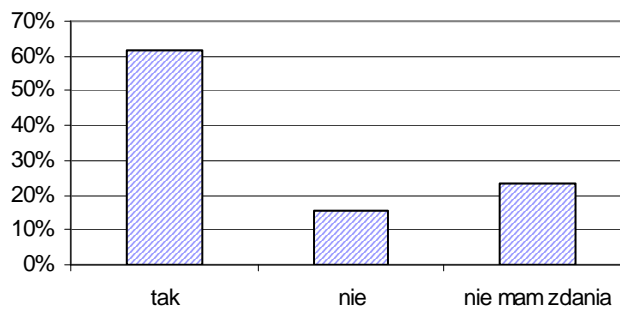
Celem badania jest analiza wiedzy uczniów szkół gimnazjalnych z zakresu technologii informacyjnej. Badanie dotyczy głównie wykorzystania technologii informacyjnej przez uczniów. Przeprowadzone doświadczenie pokazało potrzebę wiedzy z zakresu technologii informacyjnej u ucznia. Badaniami objęto uczniów gimnazjum. W eksperymencie zastosowano technikę ankietową. Ankieta była jednorazowa i dobrowolna. Została przeprowadzona w sposób anonimowy. Wybrane wyniki z ankiet przedstawiono na rys. 1–4.

Z przeprowadzonego doświadczenia wynika, że zdecydowana większość uczniów (84,75%) uważa, że technologia informacyjna będzie potrzebna w przyszłości. Młodzi ludzie zdają sobie sprawę z postępu techniki i nie wyobrażają sobie życia w przyszłości bez nowoczesnych technologii (rys. 1).

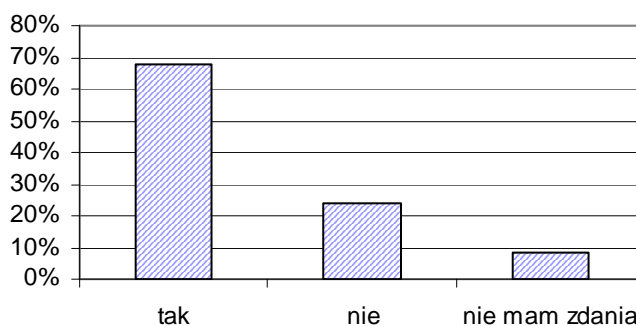
Rys. 1. Odpowiedź na pytanie: *Czy znajomość technologii informacyjnych będzie potrzebna w przyszłej pracy zawodowej?*

Uczniowie na poziomie gimnazjum są w stanie stwierdzić, że wiedza z zakresu technologii informacyjnej dezaktualizuje się i że należy podążać za nowościami. Informatyka według uczniów znajduje zastosowanie prawie we wszystkich gałęziach życia i przemysłu, a rozwój technologii informacyjnych, zwiększające się zasoby informacji oraz rosnące możliwości techniczne sprawiają, że technologia informacyjna wywiera coraz większy wpływ na życie społeczeństw. Wiele zagadnień ma bezpośredni związek z komputerami i Internetem (rys. 2).

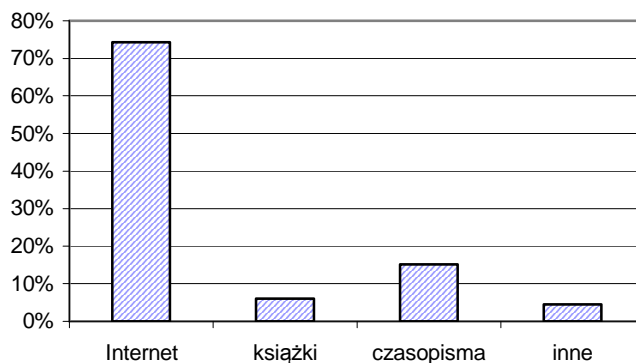

Rys. 2. Odpowiedź na pytanie: *Czy jesteś świadoma(y), że wiedza z zakresu technologii informacyjnej dezaktualizuje się?*

W kolejnym pytaniu badani mieli określić, czy pogłębiają swoją wiedzę z zakresu technologii informacyjnej (rys. 3). Jedynie 2/3 badanych uczniów pogłębia swoją wiedzę, aż 1/3 nie przywiązuje do tego zagadnienia większej wagi.

Rys. 3. Odpowiedź na pytanie: *Czy pogłębiasz swoją wiedzę z zakresu technologii informacyjnej?*

Rys. 4. Odpowiedź na pytanie: *Z jakich źródeł korzystasz, poszerzając wiedzę z zakresu technologii informacyjnej?*

Analizując odpowiedzi na pytanie o źródła wiedzy na temat technologii informacyjnej, nie budzi wątpliwości odpowiedź, że w społeczeństwie informacyjnym dominującym źródłem informacji dla uczniów ze szkół gimnazjalnych jest Internet. Potwierdza to 74,24% badanych uczniów. Media elektroniczne niewątpliwie stały się ważnym elementem współczesnego życia. Internet jest wygodnym miejscem obiegu informacji dla każdego, a szczególnie dla osób, które z różnych względów mają ograniczone możliwości przemieszczania się. Zaledwie 1/4 badanych sięga do innych źródeł niż Internet.

Podsumowanie

Nadchodząca era cywilizacji informacyjnej rodzi poważne wyzwania dla społeczeństwa. Od przygotowania młodego człowieka do życia w świecie zaawansowanej komunikacji zależy kontynuacja i wprowadzanie rewolucyjnych zmian w stylu myślenia i działania zarówno konkretnego człowieka, jak i całych zbiorowości. Stąd niepokój budzi zarówno deficyt wiedzy o zdywersyfikowanych sposobach i formach pozyskiwania wiedzy, jak i brak chęci do poszerzania znajomości technik informacyjno-komunikacyjnych, co w konsekwencji spowoduje wzrost grupy ludzi niezdolnych do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym.

Literatura

- Depešová J., Širka J. (2003), *Tradičné technológie a ich využití v ergoterapii* [w:] *Zborník Technické vzdelanie ako súčasť všeobecného vzdelania*, B. Bystrica: FPV UMB, s. 409–413, ISBN 80-8055-870-1.
- Kaššáková V., Kozik T. (2004), *Secondary school education and its relation to students successfulness and interest in study at technical universities* [w:] *Technické vzdelávanie v informačnej spoločnosti*, Nitra UKF, s. 130–152, ISBN 80-8050-745-7.
- Noga H. (2006), *Wybrane aspekty edukacji informatycznej dzieci i młodzieży* [w:] *Technika – Informatyka – Edukacja. Teoretyczne i praktyczne podstawy edukacji informatycznej*, t. VI, R.D.U. Rzeszów, s. 111–116, ISBN 83-88845-70-5.
- Okoń W. (2003), *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*, Warszawa, ISBN 83-86770-21-X.
- Okoń W. (2004), *Nowy słownik pedagogiczny*, wyd. IV, Warszawa, ISBN: 83-89501-19-8.
- Tomková V., Vargová M. (2004), *Mimoškolská technická záujmová činnosť* [w:] *Technické vzdelávanie v informačnej spoločnosti*, Nitra: PF UKF, s. 341–350, ISBN 80-8050-745-7, EAN 9788080507459.

Streszczenie

Tematem opracowania jest przybliżenie wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych w edukacji. Przedstawiono rolę ICT we współczesnym kształceniu. Na podstawie analizy badań ankietowych wykazano, że uczniowie gimnazjum są świadomi dezaktualizacji wiedzy z zakresu nowoczesnych technologii informacyjnych, ale blisko 1/3 nic nie robi, aby pozostawać na bieżąco z wiedzą z zakresu technologii informacyjnej.

Słowa kluczowe: edukacja informatyczna, technologie informacyjno-komunikacyjne.

Needs of the utilizations and actualizing with range of information technology the knowledge in the pupils' opinion

Abstract

The analysis of use of information and communication technologies in education is the subject of this paper. There was shown the role of ICT in modern education. Based on analysis of the survey was shown that middle school students are aware of quickness outdated knowledge of modern information technology, but nearly 1/3 of them does nothing to get familiar with the newest knowledge in area of information technology.

Key words: media education, information-communication technology (ICT).